

Asia: VN/29443/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi lääkärin ilmoitusvelvollisuutta koskevan sääntelyn muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto (jäljempänä työsuojeluviranomainen) lausuu asetusluonnoksesta seuraavaa:

Esityksen tavoitteena on selkeyttää lääkärin ilmoitusvelvollisuutta sekä yhdenmukaistaa ilmoitusmenettelyä työperäisten sairauksien osalta. Tavoitteet ovat kannatettavia.

Ehdotetun sääntelyn mukaan ilmoitusvelvollisuus koskisi työtapaturma- ja ammattitautilaissa sekä maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettuja ammattitauteja (HE, s. 23–24). Ammattitautiepäilyjä koskevien ilmoitusten perusteella voidaan kohdentaa valvontatoimenpiteitä työpaikoille, joilla esiintyy altistumista tai muita työolosuhteiden puutteita, usein jo varhaisessa vaiheessa. Valvonnan tarkoituksena on tunnistaa työympäristössä esiintyviä vaaroja ja puutteita sekä puuttua niihin ennaltaehkäisevästi. Tässä suhteessa ammattitautiepäilyjä koskevat ilmoitukset muodostavat valvonnan kannalta keskeisen tietopohjan.

Ehdotuksen mukaan muiden työperäisten sairauksien ilmoittaminen perustuisi lääkärin harkintaan, ja potilaalla olisi yleisen tietosuoja-asetuksen 21 artiklaan perustuva oikeus vastustaa ilmoituksen tekemistä (HE, s. 26–27, 52). Vaikka esityksessä arvioidaan vastustamisoikeuden käytön olevan käytännössä harvinaista, työsuojeluviranomainen kiinnittää huomiota siihen, että erityisesti kuormitusperäiset oireet ja muut osittain työperäiset sairaudet ovat usein varhaisimpia viitteitä työpaikan kuormitustekijöistä tai työturvallisuuspuutteista. Ne eivät yleensä täytä ammattitaudin kriteereitä, mutta tuottavat valvonnan kannalta merkityksellistä ja ajantasaista tietoa työolojen tilasta. Potilaan vastustamisoikeus voi siten rajoittaa työsuojeluviranomaisen tiedonsaantia.

Esityksessä ehdotetut menettelylliset ja tekniset ratkaisut – ilmoitusten toimittaminen terveydenhuollon tietojärjestelmien kautta samanaikaisesti työsuojeluviranomaiselle ja Työterveyslaitokselle, sähköisen kysely- ja välityspalvelun käyttöönotto sekä ilmoitusmenettelyn yhdenmukaistaminen – ovat työsuojeluviranomaisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisia ja tehostavat ilmoitusprosessia.

Sähköinen ilmoitusmenettely tehostaa työsuojeluviranomaisen toimintaa myös hallinnollisesti. Kun ilmoitukset välittyvät jatkossa suoraan terveydenhuollosta sekä työsuojeluviranomaiselle että Työterveyslaitokselle, työsuojeluviranomaiselta ei enää edellytetä ilmoitustietojen edelleen toimittamista Työterveyslaitokselle. Tämä vähentää manuaalisia työvaiheita, päällekkäistä tietojen käsittelyä sekä tiedonvälitykseen liittyviä viiveitä ja virheriskejä ja mahdollistaa resurssien kohdentamisen varsinaiseen valvontatyöhön.

Työsuojeluviranomainen korostaa kuitenkin, ettei ilmoituslomakkeen tietosisältöä tulisi määritellä lain tasolla liian yksityiskohtaisesti. Mikäli tietosisältö lukitaan lakiin, sen joustava kehittäminen työelämän ja valvonnan tarpeiden muuttuessa vaikeutuu.

Nykyisin ilmoitusten tietosisältö vaihtelee huomattavasti. Joistakin ilmoituksista puuttuu diagnoosi, altiste on kuvattu epätasaisesti tai tieto altistumisen ajallisesta ja paikallisesta yhteydestä on puutteellinen. Työntekijän yhteystietojen puuttuminen on toistuva ongelma ja voi estää työsuojeluvalvonnan etenemisen kokonaan. Työsuojeluvalvontaa varten tarvitaan riittävät työntekijän yhteystiedot.

Ehdotetuilla teknisillä ratkaisuilla voidaan parantaa tiedon laatua ja saatavuutta, mikäli ilmoitukset ovat jatkossa saatavilla yhtenäisessä ja sähköisessä muodossa. Tämä tukee valvonnan kohdentamista ja voi lisätä myös ilmoitusten kokonaismäärää verrattuna nykytilaan, jossa osa ilmoituksista ei käytännössä välity työsuojeluviranomaiselle lainkaan.

Yksikön päällikkö, juristi Petra Saarenmaa

Juristi Jasmine Peltorinne

Peltorinne Jasmine
Etelä-Suomen aluehallintovirasto - Lupa- ja valvontavirasto,
työsuojeluosasto

